

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Svoboda

Vse, kar živi in se giblje, od najmanjše celice do največje živali in človeka, kakor tudi vse rastlinstvo, vse mora imeti za svoje življenje in napredovanje dovolj svobode, in zato tudi hrepeni po njej. Brez svobode ni življenja in ne napredka. Človek brez svobode gibanja, mišljenja in dejanja ni človek, temveč mrtvo in nedoločeno orodje v rokah drugega; brez lastnega smisla in samodelovanja. Čudovito je pa dejstvo, da mora biti človekova samovolja omejena; zato, da se mu zagotovi osebna svoboda družabnega življenja. Človek je podvržen raznim sebičnim slabostim, ki bi mogle biti in so tudi zelo nevarne in škodljive sočloveku in družbi. Mogoče človeštvu ni nobena lastnost tako nevarna kot osebna sebičnost posameznika, ker se more spremeniti v združeno sebičnost enako mislečih. To opažamo sedaj pri kapitalistični družbi, ki hoče, da ji služi vse delo in da zapoveduje vsemu delovnemu ljudstvu s kmetom in njegovo lastnino vred. Če se ozremo nekoliko po svetu, vidimo, da se ta slabost tudi nevarno prijema.

To nas uči, da mora biti v interesu človeške svobode omejena osebna strast posameznika po osebni nadvladavi nad ljudstvom. Kjer vlada razum in dobra volja, tam ljudstvo po svojih, svobodno, po pravičnem volivnem redu izvoljenih zastopnikov vlada v skupnih zborih. Današnji svet se temu načelu čedalje bolj odtuja, in mogočniki čedalje bolj pozabljajo na tisoče let staro ustavo, ki je izšla na gori Sinaj in velja za vse ljudi. Ta ustava prepoveduje človeku vse, kar je v škodo sočloveku in s tem zagotavlja vsakemu svobodo v tem, kar je koristno za vse. Daje nam pa tudi navodila in zapovedi, da se po njih prosto ravnamo, če hočemo biti srečni. Morda bo kdo rekel, da božje zapovedi ne spadajo k človekovi prosti volji in svobodi. Ima prav. Vsaka zapoved omejuje svobodno voljo človeka. O tem ne more biti govora. Toda božje zapovedi nasprotno temu navajajo človeka opuščati vse, kar je sočloveku škodljivo, in v tem obstoji svoboda človeške družbe. Ako bi se sinajska ustava danes upoštevala, bi ne bilo sužnosti kapitalizmu in ne nasilja proti delu, ker bi vsak človek svobodno vršil svojo nalogo v popolnem prepričanju, da dobi za to popolno odškodnino. V sedmi in deseti točki te ustave se jasno določa, da nihče drugega ne sme oškodovati na njegovi lastnini, torej tudi ne delodajalec delavca. Kaj pa vidimo v dejanju današnjih časov? Vidimo, da kapitalisti do skrajnosti izrabljajo siromašno delovno ljudstvo in seveda se v zasili in nujni obrambi tudi delovno ljudstvo ne more držati teh zakonov. Čudno je pa, da nasproti lomljenju sinajske ustave od strani kapitalizma mnogi kristjani in židje tako skrivnostno molče. Zlato tele kaže tu svojo privlačno silo. Borba kapitalizma za svobodno izkoriščanje delovnega ljudstva pa poleg blagostanja ubija tudi svobodo delovnih ljudi. Dandanes razni frazerji mnogo govore o splošni svobodi, o kateri pa delovno ljudstvo nič ne ve. Zato je potrebno za splošno blagostanje, da se delovno ljudstvo zdravi, pogleda okoli sebe, da razloči prijatelje od nasprotnikov. Svoboda je vsakemu človeku tako potrebna kot voda ali zrak. Zato je potrebno, da si jo ljudstvo pribori. Ne bodimo narod nezavednih sužnjev, temveč svobodnih državljanov.

Jože Gostinčar.

Položaj Češkoslovaške

Češkoslovaška je danes izmed vseh državna najbolj ogrožena za svoj obstoj. Zato nas bo zanimal članek, ki ga je priobčil angleški dnevnik »Manchester Guardian«, ki ga ponatiskujemo.

V poročilih o nedavnih britansko-francoskih razgovorih v Londonu je večkrat omenjena neka francoska spomenica, ki govori o gospodarskem položaju Češkoslovaške — po Anshlusu (združenju Avstrije z Nemčijo). Mogoče, da Nemčija gospodarsko zlomi Češkoslovaško, je končno odvisna od tega, v koliko se bo Češkoslovaška sama preskrbela z živežem. Po vojni je Češkoslovaška s politiko intenzivne kmečke zaštite, ki je v nekaterih stvarih celo nasprotna poudarjanju potrebe gospodarskega sodelovanja podonavskih držav, znatno omejila svojo odvisnost od tujine v uvozu živeža. Njen uvoz poljskih pridelkov je padel od leta 1928. do 1935. za 75%. Češkoslovaška je leta 1936. celó izvozila nekaj pšenice, ječmena in drugih žitaric, toda še vedno je morala uvažati 25 % svoje porabe koruze. Njena pridelava krompirja, zelenjave in mlečnih izdelkov je zadostovala za lastno uporabo, za hmelj in sladkor pa je še vedno ostala ena od glavnih izvoznih držav.

Glede mesa ima ČSR zadosti živine, še vedno pa mora uvažati svinje in svinjsko meso. ČSR mora tudi uvažati večidel sadja in jedilnega olja. Kar je pa še važnejše, uvažati mora tudi umetna gnojila. Glede ostalih življenjskih potrebščin je produkcija zadostna za redne razmere, če lahko uvažata potrebno množino umetnih gnojil. Po statističnih podatkih bi bilo torej težko gospodarsko zlomiti Češkoslovaško. Toda dejansko bi bilo mogoče njenemu prebivalstvu povzročiti znatne težave, če bi se podrl češkoslovaški gospodarski sistem s pomočjo gospodarske blokade.

Uspeh take gospodarske politike bi bil odvisen od štirih činiteljev: 1. koliko je odvisna ČSR od uvoza surovin; 2. koliko njena proizvodnja odvisi od

zunanje tržišča; 3. odstotek njene zunanje trgovine z Nemčijo in morebitnimi njenimi zaveznici v gospodarski blokadi; 4. najvažnejše, to je odstotek zunanje trgovine z drugimi državami, v katere izvažajo preko Nemčije oziroma njenih morebitnih zaveznice v blokadi.

V primeri z drugimi industrijskimi državami je ČSR dobro preskrbljena z naravnimi bogastvi. Ona je velika izvoznica lesa. Več ko zadosti ima rjavega premoga, dočim ji črnega premoga primanjkuje. Sama lahko krije nad polovico porabe železne rude. Proizvaja tudi nekaj svinca in drugih surovin, toda to ji ne zadostuje. Razen tega uvažata rudninska olja, bombaž in volno. Britanski trgovski tajnik v Pragi je nedavno opisal ČSR kot najbolj izvozno državo na svetu. Pred leti je izračunal, da izvozi približno 30 odstotkov svoje proizvodnje. To pomeni, da je izvozila več ko Velika Britanija, ki izvozi samo 25 % svoje produkcije, Nemčija 23 %, dočim Združene države 7 %, sovjetska Rusija pa 4 %. Razen tega izvozi ČSR neke svoje izdelke, kot sladkor, steklo in papir, v 50 % celotne produkcije, poljedelskih strojev in porcelana celo 70 %.

Nemčija je največji češkoslovaški trg. Vendar je lahko mogoče pretiravati gospodarsko pomembnost Velike Nemčije za ČSR. Češkoslovaška je načrtno razvila svojo trgovino z Veliko Britanijo in Združenimi državami, dočim je njena trgovina z Nemčijo in Avstrijo nenkrat padla. Leta 1922. sta Nemčija in Avstrija skupno uvozili iz ČSR 36 % češkoslovaškega izvoza, a uvozili v ČSR 41 % celotnega njenega uvoza. L. 1937. je ta odstotek padel na 19 in 21 %. Petina trgovine kakega naroda je važna, ali ne odločilna stvar. Leta 1906. do 1910. je Srbija uspešno odbila avstrijski gospodarski bojkot, četudi je Avstrija v urejenih razmerah izvažala v Srbijo nad 80 % celotnega srbskega uvoza. Nemčija danes uvažajo največji del češkoslovaškega izvoza lesa, Avstrija

in Nemčija skupaj pa sta v resnici uvozili celotno proizvodnjo odvisnega premoga iz ČSR. Češkoslovaški premog bo sedaj nadomestil na avstrijskem trgu rurski premog. Gospodarski bojkot Češkoslovaške bi bil dvorezen meč in bi škodoval tudi Nemčiji, ki bi izgubila češkoslovaški trg.

Mnenje, da more Nemčija s pomočjo Madžarske in Poljske zlomiti ČSR, ne računa z dejstvom, da Madžarska, kot nasledek carinske vojne s ČSR, sedaj uvažajo samo 2 % češkoslovaškega izvoza in da je poljski delež prav tako majhen. Po tem vstaja kot zares edino močno sredstvo v rokah Nemčije samo mogočnost, da zapre Češkoslovaški pot do morja, da mora iti vsa njena trgovina skozi ozemlje njenih sosedov, da gre njen največji del skozi nemško ozemlje v Hamburg ali Trst. Nemčija torej more prepričati češkoslovaško trgovino z zunanjim svetom s tem, da povša tranzitne pristojbine na češkoslovaško blago. Če pa hoče v tem uspeti, si mora Nemčija zagotoviti pomoč Madžarske in Poljske, dočim bi bilo sodelovanje Romunije manj važno zaradi dragih prevoznih stroškov skozi romunsko ozemlje. Znano pa je, da je Poljska že ponudila Češkoslovaški, da izvažajo svoje blago preko Gdinje.

Delavci, varčujmo!

Ker se mnogo govori in piše o tem, da naj naši člani in naše organizacije vlagajo svoje prihranke v »Prvo delavsko hranilnico in posojilnico«, je za mnoge prav in potrebno, da bolj resno razmišljajo, zakaj naj prav sedaj vlagajo svoje prihranke v hranilnico.

Govoril bom iz lastne skušnjave. Nad 17 let sem že z doma, malega kmečkega posestva, ter se otebam po svetu za kruhom. Kljub neugodnim razmeram in lastni prepuščenosti, ki človeka rajši zavede na slobšo kot na boljšo pot, sem začel takoj spočetka varčevati in nalagati svoj denar v hranilnico. Tega me je naučila organizacija. Ko sem prišel do bolj stalne službe, sem se leta 1933. poročil. Od staršev nisem mogel pričakovati dote in tudi z ženo je nisem dobil. Vendar sem pa začel pogumno s svojimi prihranki zidati lasten dom. Lepo je, če ima človek svoj dom, življenje v njem je vse drugačno, kot brez njega.

Če ne bi bil začel takoj s početka v malem varčevati, si nikdar ne bi mogel zgraditi družinske hiše. Vlagal sem tudi v Prvo delavsko hranilnico in posojilnico v Ljubljani. Hranil sem v letih, ko je hranilnicam malo kdo zapal — pa sem vendar v času potrebe dobil ves denar izplačan.

Mlad delavec, ki pride do zaslužka, naj takoj začne varčevati. To je edina pot do lastnega doma. Tovariši, začnite varčevati in vlagati svoje prihranke v Prvo delavsko hranilnico in posojilnico! To je naša delavska ustanova in denar v njej je varno in dobro naložen. Denar (morda po 50 din na mesec) pošiljajte naši zadrugi, ki ima poštni čekovni račun s številko 14.487.

Velko.

PRISTOPI V ZADRUGO
»DELAJSKA TISKARNA«

Na podlagi sklepa 36. redne seje načelstva JSZ z dne 25. aprila 1938 sklicujemo redni letni

občni zbor Jugoslovanske strokovne zveze

za nedeljo, dne 12. junija 1938 ob 9. dopoldne v veliki dvorani Del. zbornice na Miklošičevi cesti 22 v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Otvoritev in ugotovitev sklepčnosti.
2. Odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročila: a) načelnika, b) blagajnika, c) nadzorstva.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Predlogi, sklepi in raznoterosti.

Včlanjene zveze, strokovne skupine in plačilnice prosimo, da na podlagi § 25 in 26 pravil JSZ pošljejo na občni zbor svoje delegate.

Vsa potrebna navodila bomo poslali v okrožnici, prav tako pa tudi strokovno in upravno poročilo o poslovanju v preteklem letu.

V Ljubljani, dne 25. maja 1938.

Načelstvo JSZ

Kruha!

Do naših krajev

Celje

Krajevna protituberkulozna liga v Celju sporoča dodatno k svojemu razglasu glede kontrole preiskave vsega prebivalstva, da vrši protituberkulozni dispanzer v Celju brezplačne preiskave vsak dan od 8 do 10 dopoldne, poleg tega pa še na račun lige tudi vsak torek in petek od 2 do 3 popoldne. Ker je v popoldanskih urah velik naval in da se olajša delo ter da je možno posameznike natančno preiskati, prosimo, da se prebivalstvo poslužuje protituberkuloznega dispanzerja tudi v dopoldanskih urah.

Celjski kulturni teden je bil tih, a obenem veličasten dogodek, saj je pokazal tisto, kar je med zunanjim svetom že skoraj čisto pozabljeno. Vse prireditve so bile zaključene z ljudsko prireditvijo, h kateri so imeli dostop najširši krogi, saj je bila vstopnina zares malotna; štiri, tri in dva dinarja so stali prostori v gledališču. Na tej akademiji se je v glavnem ponavljalo vse tisto, kar se je vršilo predvsem na literarnem in glasbenem večeru. Škoda, da sta dve recitaciji spored nekoliko zavlekli, kljub temu pa je bilo vse podajanje skrbno in je trajalo polne tri ure. Kakor smo mi delavci mogli že na literarnem večeru ugotoviti, prevladuje pri nastopajočih v veliki meri socialna usmerjenost, ki je prav tako prišla do izraza pri ljudski akademiji. Vsi pisatelji, med katerimi je bil tudi Vladimir Levstik, ki je z velikim veseljem sodeloval, so brali izrazito socialna dela. Pomemben je bil tudi uvodni govor prof. Legiša, ki je določeno izrazil, da kultura ne more biti kaj drugega, kot tesna rast z ljudstvom, ki more le tedaj biti uspešna, če sloni naše skupno življenje na demokraciji. Ob tem je poročilo »Del. politike« o premajhnem delavskem poudarku celotne prireditve čisto odveč. Saj je bil

to le izvleček prireditve med tednom, ki pa je bil po vsebini zelo socialen, tako da je marsikak meščan imel polna ušesa. (Matija Gubec in literarni večer!). Če pa hoče biti delavski list vedno strog poročevalec, potem naj nikar ne prinaša novice, kjer se zavzema za preureditev hotela Uniona, ki še nima v sobah tekoče vode in centralne kurjave, in na koncu še žalostno pripominja, da so gospodje lastniki že ob lepe dobičke, ker vsega tega v Unionu še nimajo... Strokovnim organizacijam je vedno dana prilika, da prirejajo izrazito delavske akademije, česar pa v celjskem kulturnem tednu nismo mogli zahtevati. Pri tem je bilo lepo, da odbor ni pozabil na široke sloje in je tudi njim priredil lepo kulturno predstavo.

Duplica

Pozivamo članstvo skupine, da se v nedeljo 29. t. m. dopoldne do zadnjega vsak udeleži tabora na Homecu. Vsi boste zbrani na Homecu pred šolo točno ob 8 zjutraj. Reditelj skupine je tov. Zorman Rudolf. Vsaka skupina gre ločeno v sprevedu, zato vsi k reditelju! Ker je precej naših članov zaposlenih pri organizaciji celotne prireditve, zagotovo brezpogojno vsi v spreved k sv. maši. — To je dan našega gibanja, naše JSZ, zato moramo prav vsi sodelovati.

Dol pri Ljubljani

Člane naše skupine opozarjamo, da si je skupinski odbor nabavil knjige Krekove knjižnice, katere lahko dobivajo proti neznanju odškodnini na posodo člani naše skupine. Knjige se bodo dobile vsako nedeljo dopoldne pri tov. Valentinu Moreli v Dolu. Članstvu priporočamo, da knjige pridno prebira, ker je le v izobrazbi naša prihodnost!

z velikimi stroški. Od vlade zahteva, da poskrbi za boljše zadrževanje in bolniško nego ter za bolj človeško postopanje.

Romunija bo sadila bombaž in riž, seveda s pomočjo iz javnih sredstev. Taki poskusi so tudi pri nas, razlika je le v tem, da je naš bombaž iz južne Srbije skoraj 100% dražji od ameriškega. Gospodarstvu s tem seveda ni pri-
da pomagano.

Jed in pijačo so podražili v Zagrebu, in sicer vino za 2 din pri litru, hrano pa za 30%. Delavske plače bodo kljub temu ostale pri starem.

»Delavska pravica« nam more koristiti le, če je neodvisna. Pridobivajte za njo naročnike in oglase!

sklenila zvezo v obrambo križa, krščanske kulture in civilizacije. V notranji politiki: proti demokraciji, nobenega obzira do narodnih manjšin, pravica samo za Romune.

Življenjska pot

Njegovi prvi politični koraki, kakor Codreanu sam pripoveduje, so ga pripeljali še leta 1919., ko je študiral v Jassy, v protidemokratski, protizidovski in protidelavski tabor skrajne desnice. Prvi njegovi nastopi so bili napadi na stavkajoče delavce drž. monopola in železniških delavnic v Nicolnia-Jassy, zasedba tovarn, v katerih so stavkali. To opisuje Codreanu kot narodno zmago nad »židovsko komunističnim konzorcijem«.

Leta 1925. je ubil prefekta v Jassy, ki je po njegovem mišljenju preprečil neki pogrom. V tem času je pripadal Cuzovi stranki. Leta 1927. se je ločil od Cuzu in ustanovil protizidovsko »Zvezo sv. nadangela Mihaela«, ki je bila kmalu razpuščena. Leta 1930. je ustanovil »Železno gardo«. Že leta 1932. je postal gibanje tako močno, da ga je predsednik liberalne vlade Duca smatral za nevarno za miren razvoj države ter ga je na nasvet Titulescu in zamejskih krogov razpustil. Ta korak je plačal Duca v svojim življenjem 20. decembra 1935. Trije legionarji so bili za kaznovani z dosmrtnim zaporom, a vodja se je rešil. Leta 1932. je gibanje oživil pod naslovom »Vse za domovino«, ki ga je po imenu vodil general Cantacuzen. Na lanskim volitvah je ta stranka dobila 450.000 (18%) glasov in s 66 mandati (prej 16) prišla na tretje mesto. Najbližja oko-

Mezdno gibanje rudarjev v Črni n. Kamnikom

Zaradi velikega dviga cen življenjskim potrebščinam so morali tudi rudarji v rudniku kaolina v Črni nad Kamnikom zahtevati povišanje plač.

Dne 18. maja se je vršila v obratnih prostorih v Črni razprava. Podjetje sta zastopala dr. Tomšič in ravnatelj Pastor, delavstvo pa tov. Marinček in tov. Grošelj iz Ljubljane ter obratni zaupniki. Dr. Tomšič je poudarjal težek gospodarski položaj podjetja. Podjetje ima velike dolgove, katerih obresti vzamejo toliko, da se dolg zaradi tega celo večja. Zaradi tega ni mogoče povišati plač drugače, kakor če se najde mogočnost pocenitve režijskih stroškov in če Ljudska posojilnica zniža obrestno mero, ki je sedaj 9%. Ugotovilo se je, da bi se režijski stroški pocenili, če bi posestnica Sušnikova prodala svet, da bi se naredili novi rovi, ker sedanji, ki gredo pod vodo, vzamejo veliko denarja. Tako prihranjen denar bi se dal delavcem za povišek plač.

Slo je tudi za vprašanje minimalnih mezd 14 delavk, ki so zaposlene pri sušenju kaolina. Zastopniki delavcev so vztrajali, da je zanje minimalna mezda 3 din, podjetje pa je vztrajalo pri 2,50 din, kot sedaj plačuje. Sporazumeli so se, da prepuste končno odločitev o tem OUZD, do takrat bo pa podjetje plačevalo 25 par več.

Delavci, delavke!

Ker Vaše plače niso velike, kupujte svoje potrebščine v moji trgovini, kjer dobite dobro blago po nizki ceni

Trgovina in gostilna
Jamnik, Vrhovci 6

Tabor na Homecu

Vsaka skupina naj določi reditelja za vodstvo članov v sprevedu in pri zborovanju. Za članstvo vseh skupin JSZ v kamniškem okraju je udeležitev dolžnost! Zbirališče točno ob 8 pred šolo na Homecu, nakar bo spreved k sv. maši. Vsi v spreved po skupinah! Šramba za kolesa pri g. Repanšku je zadosti prostorna za vse. Tam bosta čuvaja ves dan. Prireditve se bo vršila ob vsakem vremenu. Storimo vse, da pokažemo moč in rast našega gibanja!

Kruh je za našega delavca in njegovo družino najvažnejši del prehrane. Toda tega je v marsikateri družini primanjkovalo, posebno tam, kjer je bilo mnogo otrok. Znano je namreč, da so zaslužki velikega dela našega delavstva daleč izpod tistega minimuma, ki je potreben za najnujnejše življenjske potrebščine. Mislim, da je docela odveč tu navajati še kake številke, saj je »Delavska pravica« že pred kratkim o tem obširno pisala.

Eno je pri tem gotovo: naš delavec ne more svoji družini, niti sebi s svojim skromnim zaslužkom dati zadostne prehrane.

Tako dosedaj. Za bodoče bo ta položaj še bolj obupen. Kruh se draži. Moka se je podražila v teku enega meseca za 55 par pri kilogramu ali 50 do 60 dinarjev za 100 kg.

Preprost človek se vprašuje: Zakaj to, čemu taka draginja? Saj imamo v naši državi vendar pšenice dovolj in jo celo v velikih množinah izvažamo — prodajamo drugam. Pravijo, da so jo razni spekulanti preveč prodali in jo sedaj pri nas primanjkuje, da bo po vsem svetu slaba letina in so jo skrili po skladiščih in čakajo, da bo cena še poskočila.

Naš vsakdanji kruh je kakor vsak predmet, katerega moramo kupovati, postal igra veletrgovcev, ki z njim na borzah igrajo in pri tem preko noči zaslužijo ne sto tisoče, marveč milijone. »Jugoslovanski Kurir« piše:

Zaradi spekulacij s pšenico je naglo poskočila cena ter dosegla v Bajmoku 260 din za 100 kg. V tujini je cena moke 125 din, kar pomeni, da je pri nas pšenica za 108% dražja kakor v tujini. Del javnosti je zato razpravljal o potrebi, da se pusti k nam tuja pšenica, in sicer carine prosta, da bi se s tem zbila akcija spekulantov. Spekulanti, ki imajo v svojih rokah velike zaloge pšenice, računajo z vso gotovostjo, da bodo z višjimi cenami »zaradili« 70 milijonov dinarjev. Teh 70 milijonov dinarjev bi jim morali plačati potrošniki v mestih in naših pasivnih krajih. To »zarado« 70 milijonov dinarjev bi zaslužili, če bi prodali samo 10.000 vagonov, na kolikor cenijo njih zaloge.

Zaveden delavec vlaga denar pri prvi delavski hranilnici in posojilnici. Svoji k svojim!

Jesenice

V nedeljo 29. maja bo ob pol 10 dopoldne članski sestanek. Zaradi važnosti dnevnega reda naj se sestanka vsi člani polnoštevilno udeležijo. Prišel bo govornik iz centrale. — Odbor.

Codreanu

Pred nekaj številkami smo navedli izvleček iz »Slovenčevega« uvodnika, kjer se poudarja krščanski značaj Codreanujevega gibanja. Ker Codreanu ni prvi, ki je skušal dati svojim zločinski in nasilniškimi načinom krščansko masko, je prav, da ga nekoliko spoznamo. Poročilo posnemamo po 79. številki zagrebske »Nove riječi«.

Kako se sam predstavlja?

L. 1936. je napisal prvi zvezek svoje knjige »Za legionarje, zgodovina moje mladosti med 19. in 34. letom, z vsem mišljenjem, verovanjem, mislimi, deli in zablodami«.

Temeljne točke v knjigi razložene ideologije so bile: 1. Obstanku romunskega naroda proti židovstvo in demokracija, ki je sama židovska izmišljotina. 2. Ljudstvo se ne sme vladati po svoji volji ali po ljudskih zakonih, ampak mora ubogati narodno elito, ki je poklicana k vladanju »od kogar koli, samo ne od množice«.

Zgrajenega programa tu ni. Toda tudi ta pomanjkljivost ima svoj simboličen pomen, ker je program »sad razuma. A boginja razuma bo uničena. Mi imamo Boga v srcu in on nam daje nepremagljivo moč vere«.

Demokracija nosi na svojih plečih vse mogoče grehe, ona s svojim strankarskim sistemom razbija enotnost romunskega naroda, milijone Židov spreminja v romunske državljane, nespособna je za vsako trajno delo, ker ena

stranka uničuje načrte in napore druge, brani politiku, da izpolni svojo dolžnost do naroda, ker postaja suženj svojih pripadnikov, ne more ustvariti svoje avtoritete in je v službi težkega kapitala.

Narod po Codreanujevem mišljenju obstaja iz vseh živih Romunov, iz duš mrtvih in grobov dedov ter od vseh se ne rojenih Romunov. Vsi ti Romuni, se razume, morajo biti rasno čisti, a poleg tega, kot pravi »Slovenec«, je Codreanu gradil svoje gibanje na krščanskih osnovah. »Kdor vodi narod, mora delati ne samo iz fizičnih in materialnih interesov, ampak tudi iz zgodovinske časti in iz večnih interesov. Torej ne kruh za vsako ceno, ampak čast za vsako ceno.«

Njegove legionarje stalno terorizirajo in preganjajo. Ovirajo jih, da osrečijo ljudstvo in so zaradi tega njihovi atentati z narodnega zreljšča popolnoma opravičeni.

Knjiga, pisana ob morju v vili Carmen Sylva, je napisana v junaškem slogu mučencev: »Nimam časa. Pišem hitro, na bojnem polju, sredi napada. Ta čas smo obkoljeni od vseh strani. Sovražnik hudo biže po nas...«

Prvič je Codreanu sam osebno objavil program ob času volilnega boja januarja lanskega leta. V zunanji politiki zavzema »popolnoma nasprotno« stališče, kot narodna kmečka stranka (Maniu): proti velikim zapadnim demokracijam, proti Mali antanti, proti Balkanskemu sporazumu, proti Društvu narodov, proti Rusiji... Romunija mora stopiti ob Nemčijo in Italijo in to takoj, 48 ur po zmagi legionarskega gibanja. S tema državama bi

Codreanu pred stvarnostjo in zakonom

Na osnovi zaplenjenih dokumentov je dokazano, da je železna garda sistematično vohunila o delu državne policije in glavnega generalnega štaba. Pri Codreanuju so našli dokumente, iz katerih se vidi, da je vodstvo njegove organizacije v zelo kratkem času porabilo nad 40 milijonov lejev. Prav ta-

Klic viničarjev

Zaradi vedno nevzdržnejših razmer viničarskega delavstva v Sloveniji so viničarji na obnem zboru Strokovne skupine viničarjev v Framu pri Mariboru soglasno sklenili predložiti oblastem naslednjo resolucijo:

1. Ugotavljamo, da se je v zadnjem času, to je od poletja lanskega leta, položaj viničarskega delavstva izredno poslabšal. Premnoge viničarske družine nimajo redno vsakdanjega kruha, predvsem pa ne zadostne, primerne in zdrave hrane.

Glavni vzrok za to so prenizke mezde, posebno v primeri z izredno podražitvijo živil, ter lanska slaba letina pridelkov na deputatnih zemljiščih, v našem okraju posebno zaradi uničenja pridelkov po strašni toči.

2. Zdravstveno socialno skrbstvo viničarskega delavstva je nezadostno, v mnogih krajih ga sploh ni. Zdravljenje v javnih bolnišnicah je vedno bolj onemogočeno zaradi njihove prenapoljenosti, zdravljenje pri ban. zdravnikih na podlagi ubožnega spričevala je pa tudi največkrat zelo površno. Zaradi tega je zdravstveno stanje viničarjev na vedno nižji stopnji. Velik del krivde za to je v tem, ker viničarsko delavstvo ni bolniško zavarovano.

3. Najbolj žalostno pa je s starostno preskrbo viničarjev, ki je pod vsako kritiko.

Zato zahtevamo, da ministrstvo v najkrajšem času izda ali raztegne obstoječo uredbo o minimalnih mezdah tudi za poljedelsko delavstvo in viničarje. Dokler pa to ne bo rešeno, naj izda ministrstvo ali banska uprava začasno uredbo, da se morajo viničarjem za najmanj 50% zvišati dnevne mezde, kar bi ustrezalo splošni podražitvi.

Zahtevamo, da se takoj začne pripravljati socialno, bolniško, nezgodno in starostno zavarovanje za viničarje in poljedelsko delavstvo. Tudi to delavstvo ima pravico do istih ugodnosti, kot jih ima industrijsko delavstvo, pa bodi to glede eksistence ali raznih socialnih pridobitev na polju delavskega zavarovanja.

Zahtevamo izvedbo socialnega zavarovanja in obenem vključitev viničarskega in poljedelskega delavstva pod okrilje Delavskih zbornic. Nikakor ne bomo pristali, da pridemo v področje Kmečkih zbornic, kot delojemalci pod vpliv, moč in nadzorstvo delodajalcev, ki prevladujejo v Kmečkih zbornicah.

Iz viničarskih skupin

Popravek. V zadnji številki beri v članku »Obupni položaj viničarjev« v 9. vrsti: Vzemimo na primer vinograd 2 oralov... (ne 20 oralov); namesto 500 polja, beri: kolja. Ur.

Iz centrale. Sporočamo članom našega Posmrtnskega sklada, da je umrla članica Meglič Ana iz družine Marije

ko je razvidno, da je imel Codreanu zveze z nekimi organizacijami in ustanovami v tujini.

Zaupna navodila: V pismu Belimaču, enemu od Ducovih ubijalcev, in Michaelu Stelescu, tedanjemu prijatelju in sodelavcu, ki so ga pozneje gardisti ubili iz strahu, da ne izda Codreanu-jevega sodelovanja, v tem pismu govori o žrtvah:

»Število žrtv, ki so jih naši zadnji čas doprinesli, je danes tako veliko, da nas je z enim skokom približalo zmagi. Vse naše trpljenje, ko se bo zbralo, bo gotovo enako deseterim grobovom, in število žrtv, potrebnih za zmago, znaša približno 200 grobov.«

Codreanu je bil antisemit, zato daje v istem pismu navodila, kakšno razmerje mora biti med Železno gardo in Židi:

»Dijaki smejo po svojih upravnih organih jemati milijone od strank, ki imajo med svojimi pripadniki Žide. Smejo vzeti čim več; od strank pa, kjer ni židov, se to ne sme, medtem ko se od navadnih Židov izven strank sme.«

Agitacija je bila prav tako v smislu vsega dela. Po vaseh so gardisti s terorjem izrabljali versko prisego in mistiko, nekajkrat s prisilnim sodelovanjem duhovnikov. Imeli so navdušene govore, bili so se po prsih in naznanjali, da so pripravljeni na mestu na božjo kazen, če ni vse res, kar govorijo. Potem je n. pr. na hitro poklican duhovnik prinesel križ pred kmete, ki so prisegali zvestobo Codreanu, »preganjalcu goljufov, roparjev in Židov«.

Rasizem Codreanu ni veljal za denar — ta more priti tudi iz židovskih rok, prav tako ne za samega voditelja. Co-

dreanu očee se je rodil v Bukovini leta 1888. Njegov očee se je imenoval Neulčen Simion Zilinski, mati pa Agafja, hči Lovrenca Antesca in Marije Condac. Po materi torej rusinske in madžarske narodnosti, poljske po očetu, ki je leta 1902. uradno spremenil priimek in ime v Jon Zelea Codreanu.

Kaj pravijo njegovi?

Slabe strani Codreana je objavil eden največjih njegovih bivših sodelavcev Stelescu. Zaradi tega ga je tolpa 10 legionarjev ubila in razsekala na kosce, ko je bolan ležal v bolnišnici. Stelescu je v odprtem pismu obtožil »kapitana«, da je vedno stal ob strani ob manifestacijah in nasilstvih železne garde, da pa ni pomišljal, da pošlje veliko število svojih pripadnikov v smrt.

»Povsod smo se borili in legionarji so poginjali za tebe. Ti si vedno prihajal na koncu, da sprejmeš klicanje množice ali da se udeležiš pogreba. V Teinsslesu so poginjali legionarji. V Michaeli sem se prebil skozi dež krogel — vsakokrat pa si ti ostal v neki hiši v mestu, skrit za zavesami... V času, ko smo bili zaprti v trdnjavi Jilava (po Ducovem umoru, ko so zaprli 480 legionarjev), si se skril pri neki ženski, ki je bila sovražnica našega naroda...«

Tak je bil torej Codreanu, ta najnovejši »krščanski« bojevnik. Danes stoji pred sodiščem, obtožen poleg veleizdaje še nešteti hudodelstev in goljufij. Na žalost se še dobe katoliški listi, ki proglašajo take ljudi za nekatere »križarske viteze«, ki rešujejo svet.

**V nedeljo 29. maja 1938
se bo vršil na Homcu**

TABOR

krščanskega delovnega ljudstva

Dopoldne: ob 8 zbirališče pred šolo; ob 1/2 9 sprejem gostov na postaji in sprevod z godbo k sv. maši, ki bo z govorom, nato

delavsko zborovanje
pred društvenim domom

Popoldne v korist del. doma na Duplici
velika delavska veselica
na vrtu gospoda Repanška na Homcu
Sodeluje priznana kamniška mestna godba

**Pri tej celodnevni prireditvi ne sme
manjkati nobenega zavednega delavca**

Vrbančič v Noričkem vrhu, skupina Kapela, v starosti 82 let. Svojem smo izplačali 1000 din posmrtninske podpore. Zato smo razpisali zbirko za 82. primer ter smo položnice že razposlali. Člane pozivamo, da prispevke čimprej vplačajo.

Fram pri Mariboru. V nedeljo 15. maja se je vršil občni zbor tukajšnje strokovne skupine viničarjev, katerega so se viničarji udeležili v polnem številu. Saj je vladalo za to zborovanje med viničarji veliko zanimanje. Zvezo je zastopal načelstveni tajnik tov. Košnik Jože, ki je v svojem poročilu med drugim navajal tudi borbo viničarske organizacije za zboljšanje tako skrajno slabega položaja tega delavstva, pred vsem glede skrajno nizkih plač. Navajal je tudi ovire v tej borbi, katerih glavna je premajhna zavednost viničarjev in nezanimanje za organizacijo kakor tudi pomanjkanje borbenosti ter neumestna bojazljivost mnogih viničarjev, ki si ne upajo o pravem času na pravem mestu postaviti upravičenih zahtev za zboljšanje službenih pogojev. Sami nič ne store, da bi se pa organizirali in se z organizacijo borili, pa zopet ne. Smilijo se jim dinarji za

članarino, na drugi strani pa odriavajo desetake in stotake, če tudi so v bedi. Ob koncu so zborovalci sklenili poslati oblastem resolucijo, ki jo priobčujemo na drugem mestu.

Starim in onemoglim delavcem

Kljub temu, da v vsaki številki podarjamo važnost prijave vseh tistih delavcev, ki so stari in onemogli, da prejmejo podpore, je marsikje glede tega še dosti nejasnosti.

Prijave za podpore iz podpornega sklada za onemoglost in starost se bodo prejemale samo do 1. julija 1938. Okr. urad je izdal posebne formularje, ki se dobe pri OUZD in v vseh poslovalnicah tega urada brezplačno. Na željo jo lahko oskrbimo tudi mi.

Te prijave morajo vlagati osebno delavci, ki so nad 21 let stari, onemogli in ki so bili po 1. juniju 1925 zavarovani pri osrednjem uradu za zavarovanje delavcev za primer bolezni najmanj 250 tednov, in tisti delavci in delavke, ki so dovršili 70. leto starosti in so bili pri osrednjem uradu zavarovani za primer bolezni najmanj 500 tednov.

Za onemoglega se šteje tisti delavec, ki zaradi bolezni, starosti ali drugih hib ne more izvrševati dela, kakor bi ga sicer po svojih močeh in sposobnostih glede na svojo izobrazbo in doseganji poklic mogel vsrčiti, in ne zasluzi niti tretjine tistega, kar zasluži delavci iste vrste in z enako izobrazbo v istem kraju.

Za revnega se smatra tisti, ki nima nobenega premoženja niti svojega gospodarstva, ali če ima majhno imetje, od katerega se pa ne more preživljati. Pazite posebno na to, da se bodo prijave prejemale samo do 1. julija t. l.; poznejših prijav OUZD ne bo upošteval.

Jožef Šlamberger

Maribor, 20. maja 1938.

Dne 17. t. m. je umrl naš zavedni član in obratni zaupnik tovariš Jožef Šlamberger, šofer mestnega avtobusnega podjetja. Sredi svoje življenjske poti in v najlepši moški dobi, komaj 45 let star, nas je zapustil in se preselil v večnost. Najhujši udarec je s tem dobila njegova družina, saj je zapustil ženo s štirimi otročki.

Pokojni je bil med svojimi stanovskimi tovariši zaradi svojega mirnega in socialnega značaja zelo priljubljen, bil pa je tudi nenadomestljiv družinski oče. Pogreba se je udeležilo veliko število znancev in njegovih stanovskih tovarišev, ekspozituro JSZ je na pogrebu zastopal tov. predsednik, ki se je tudi s kratkim govorom poslovil od pokojnega tovariša in izrekel njegovi družini v imenu JSZ iskreno sožalje.

Sv. oče proti rasizmu

Sv. oče je razposlal vsem katoliškim univerzam syllabus proti rasizmu, ki se glasi:

Lani je sv. oče v svojem govoru kardinalom in prelatom rimske kurije govoril o neizmernem preganjanju katoliške Cerkve. Toda glavni vzrok, da je sv. oče tako užaloščen, je okoliščina, da se v opravičilo tega preganjanja uporablja blatenje časti

V teh razmerah priporoča sv. kongregacija univerzam in katoliškim fakultetam, da napno vse svoje sile v obrambo resnice proti širjenju te zablode. Profesorji naj uporabijo vsa sredstva, ki jim jih dajejo znanstvene panoge biologije, zgodovine filozofije, pravne in bogoslovne vede, in naj s tem orožjem pobijajo to nevzdržno učenje. Ti krivci nauki so:

1. Človeške rase so po svojih naravnih in nespremenljivih lastnostih med seboj tako različne, da je najnižja rasa med njimi od najvišje rase bolj oddaljena, kot od živalske.

2. Z vsemi sredstvi je treba vzdrževati moč rase in čistost krvi. Vse, kar je za to potrebno, je samo po sebi častno.

3. Iz krvi, sedeža rasnega značaja, izhajajo vse duhovne in moralne človekove lastnosti kot iz glavnega izvira.

4. Glavni namen vzgoje je, vzgajati rasni značaj in podžigati v ljudeh gorečo ljubezen do lastne rase kot najvišjega dobra.

5. Verska pripadnost je podvržena zakonu rase, kateremu mora biti prav tako prirojena.

6. Prvi izvir in najvišja zapoved celotnega pravnega reda je rasni čut.

7. Vsak človek obstaja samo po državi. Vse pravice, ki se človeku priznavajo, mu prihajajo edino kot milost države.

Poleg teh zmot bi se mogla navesti še cela vrsta takih blaznih naukov. Sv. oče, ki ima nadzorstvo nad našo kongregacijo, je prepričan, da ne boste nič opustili, da izvršite zapovedi, ki se vam v tem pismu polagajo na srce.

Časopisi pišejo:

O oboroževanju...

»POLITIKA« v Belgradu piše 22. maja o oboroževanju Velike Britanije in Francije: »Prihodnjih 18 mesecev bo Anglija zgradila 2000 bombnikov, ki bodo imeli v smislu sporazuma verjetno svoje baze v Franciji. V istem času se bodo zgradili sestavni deli za 7500 aparatov, ki bodo pripravljeni, da jih bo mogoče v primeru vojne v nekaj dneh sestaviti... Ves pomen teh števil bo jasen, če vemo, da bodo ti bombniki nosili cele tone razstreliva, da imajo najmodernejša lovka letala do šest avtomatskih strojnica, nekatera pa celo prave topove ter da dosegajo hitrost 650 km na uro... Vse to pa predstavlja samo današnje dejstvo... V Angliji je za vsak primer ukazano, da se pripravi vojna rezerva milijon ton sirovega jekla in da morajo biti plavaji neprestano na delu. Te priprave Francije in Britanije, ki imajo vso podporo Združenih držav, presegajo vse, kar se je doslej za časa miru delalo in je sploh mogoče narediti...«

O mednarodnem položaju...

»JUTARNJI LIST« v Zagrebu poroča iz Pariza ob priliki nastale napetosti med Francijo in Italijo zaradi Španije: »V angleških odločilnih krogih se do biva vtis, da ima Nemčija sama v tem trenutku interes, da se vojna v Španiji zavleče, ker dokler bo trajal nejasen položaj ob Sredozemskem morju, more Berlin brez nevarnosti nadaljevati s svojim pritiskom v Srednji Evropi...«

O Španiji...

»L'AUBE« poroča o resoluciji, ki so jo izdali španski, francoski in angleški odbor za državljanski in verski mir v Španiji. Resolucija predlaga, naj vlesile posredujejo pri vojskujočih se španskih straneh, da skleneta premirje. Med podpisniki srečujemo znana imena Maritain, C. Bourdet, W. Steed, Madariaga, Mendizabal itd.

Razgled po svetu

Mobilizacijo enega letnika vojakov in raznih tehničnih oddelkov je odredila češkoslovaška vlada v soboto. Incidenti, ki so se zgodili med sudetskimi Nemci in Čehi pred občinskimi volitvami in na dan volitev, so zavzeli tak obseg, da se je vznemirila vsa Evropa. Nemško časopisje je že od prejšnjega četrtka pričelo z ostrejšim napadanjem na češkoslovaško državo. Vse pa je razburila vest, da se vrši tudi zbiranje nemških čet na češki meji. Nemčija je te vesti zanikala enako kot v marcu, ko so se dva dni pred zasedbo Avstrije zbirale nemške čete zaradi »smuških vaj«. Pomirjevalna poročila ne morejo zabrisati dejstva, da je položaj resen. Zastopniki sudetskih Nemcev se naravnost izogibajo pričetku pogajanj z vlado. Nasprotno pa se dogaja, da pri raznih incidentih nastopajo oboroženi in vojaško organizirani nemški redarji, ki se ne izogibajo spopadam s policijo, orožništvom in tudi vojaštvom. Dr. Beneš je izjavil v nedeljo k položaju, da se Čehi ne bojijo ničesar, ker so na vse pripravljeni in ker se sploh ne bojijo. Samo želja za mirom dviga še upanje, da morda še ni prišel trenutek,

da ponovi novo svetovno vojno. Če bi bila Češkoslovaška napadena, sta Francija in Rusija ponovno dali zagotovila, da ne bosta nič oklevali in takoj prišli na pomoč, kot je določeno v pogodbah.

Pogajanja med Italijo in Francijo so prišla v popolen zastoj. Stališči Italije in Francije glede španske vojne sta popolnoma različni. Francija ne more dopustiti, da dobi na Pirenejih za sosedo tretjo fašistično državo, zato dovoljuje preko svojega ozemlja dovoz orožja za republikansko Španijo. Francija je pripravljena mejo zapreti, ako se iz Španije odstranijo vsi tuji vojaški oddelki

in se odločitev prepusti samo Špancem. Italija pa noče umakniti nobenega vojaka, ker gre sedaj za njen ugled, ako bi dopustila poraz generala Franca. Očitno fašističnim državam dejansko ni več na tem, da bi se resnično doseglo pomirjenje.

Državljska in mednarodna vojna na španskih tleh se ne razvija tako, kot so napovedovali desničarski listi. Po njihovih poročilih bi morala biti na koncu maja Francova zmaga že gotova. Ko je nacionalistična vojska prišla do Sredozemskega morja in pretrgala po suhem zvezo med barcelonsko in valencijsko vlado, so napovedovali hiter polom republikanske vojske. Republikaška vojska se je po zadnji Francovi ofenzivi na novo organizirala in opremila z novim orožjem. Daje močan odpor Francovim četam in odločitve ni pričakovati še tako hitro. Tudi drugi zunanje politični dogodki odločilno vplivajo na to, da v Španiji ne pride do odločitve. Amerika je dovolila velike nakupe orožja republikanski Španiji. Španija bo ta naročila morala plačati z zlatom.

Vojna med Kitajci in Japonci zavzema vedno večji obseg. Po večkratnih težkih porazih so Japonci spet začeli z ofenzivo proti Kitajcem. Kitajci so kakor pri prejšnji ofenzivi pričeli tudi sedaj s taktiko umikanja. Tako izvajajo Japonci daleč proč od morja in čakajo ugodne prilike za protiofenzivo. Kitajci se bore z občudovanja vrednim junaštvom, ker jim gre za obrambo lastnega ozemlja. Med japonskim vojaštvom pa razpoloženje ni najboljše, navdušenja za vojno ni in tudi doma se pojavljajo nemiri.

Bratovske skladnice

Naša bojazen, da izgube dosedanja delni rentniki bratovske skladnice, ki nadaljujejo delo v rudnikih z ozirom na določbo § 82.(5) novega pravilnika za bratovske skladnice, pravico do nadaljnega izplačila rente, se je izkazala kot neutemeljena. Res je sicer, da so nekatere skladnice zaradi nejasnosti določila pravilnika izplačevanje rent za nekaj mesecev zadržale, oziroma do časa, da so dobile avtentično tolmačenje od pristojne strani. Določba § 82.(5) pravil velja le za zavarovalne primere takih oseb, ki so se ali se bodo ponesrečile po 1. januarju 1938.

Ne glede na to, da je zadeva za dosedanje rentnike ugodno iztekla in na pridobljenih pravicah niso bili oškodovani, je naša zahteva slej ko prej ta, da se omenjena določba spremeni in vstavi v novi pravilnik določba iz prejšnjega pravilnika, to je določitev rente naj se izvrši na podlagi zdravniško ugotovljene delanezmožnosti v procentih in se izračuna od kategorijskega zaslužka, kar še najbolj odgovarja upravičenim zahtevam rudarskega delavstva.

Določba § 82.(5) novega pravilnika je nesocialna in pomeni poslabšanje za rudarje, ki se ponesrečijo. Ker je po omenjeni določbi za izračun rente merodajna eventualna razlika v zaslužku ponesrečenca pred in po nezgodi, če delo nadaljuje v nižjem svojstvu, nas zanima, kakšno odškodnino bo ponesrečenec dobil in če bo ista odgovarjala zmanjšani delazmožnosti zaradi posledic nezgode. Vedeti moramo, da se zaslužki spreminjajo, pa tudi število delovnih dni je v enem mesecu

večje, v drugem manjše, nadalje se delovni kraji na podjetju in delovne partije pogosto menjajo ter je povsem razumljivo, da po nekaj letih taka delovna skupina ne obstoja več.

Zato moramo stalno stremeti za tem, da se naša rudarska socialna zakonodaja izpopolni in izboljša tako, da bo zadovoljila naše rudarje, ki so za svoje zavarovanje morali doprinesiti že mnogo žrtev.

Zagrebski okrožni urad je imel lani 287.000 din zgube (Ljubljanski okoli 50 tisoč din). Članov ima okoli 83.000. Povprečna zavarovana mezda je znašala 24.10 din.

Walter Briesley

Brezposelni

Trudil se je, da ne bi šepal vsaj zdaj, ko je prišel na Top Street. To mu je prizadevalo še hujšo bol, ker je moral preobremenjevati razboleli prst. Vendar se je posilil in pri vsakem koraku se je zdrznil. Bolje bo, če ga izmije in počiva do jutri. To pa bi se reklo, da bo moral ves večer sedeti. Ivanki bo šlo to gotovo na živce. Videl pa je...

Preko ravne ceste mu je pritekel nasproti Janko. Z obraza mu je bral in tudi njegovo vedenje je pričalo, da ga ne zadržuje bolesten spomin na to, kar se je zgodilo snoči. Janko je prihajal očetu nasproti, kakor da ni ničesar zagrešil in kakor da ga oče ni nič kaznoval. Oče in sin sta si bila zopet dobra, in sicer takoj.

»Kaj pa imaš na nogi, očka?«
Ker je bil Ivan z mislimi pri otroku, je nezavestno začel šepati. A ko je začutil drobno ročico v svoji roki, se je zopet posilil in skrcil vase.

»Najbrž me je čevljev ožulil pri hoji.«
»Dvajset milj je do Derbyja, kaj ne da?«
»Dvajset milj sem in tja. Tja deset in nazaj deset.«

Drug poleg drugega sta krenila po cesti dalje. Janko je zdaj pa zdaj stisnil očetu roko in mu pogledal v obraz. Oče je to opazil, pa se je delal, kakor da ni.

»Ali si — ali si kaj videl zame, očka?« Videti je bilo, kakor da je deček že dolgo zadrževal v sebi to vprašanje, pa so ga potisnile vstran besede o šepanju in oddaljenosti do mesta.

»Cel kup raznih stvari. Avtomobile, vlake, parne valjarje in igračke.« Deček je že nekam slutil, da mu oče poreče, da ni imel denarja, da bi mu bil kupil kako

Ravnatelj mednarodnega urada dela o svetovnem gospodarskem položaju

Harold Butler, novi direktor Mednarodnega urada dela v Ženevi, podaja v svojem letnem poročilu o svetovnem gospodarskem položaju skupen pregled mednarodnih socialnih odnosov v sedanjem z oboroževanjem tako zaposlenem svetu. Butler svari najprej pred socialnimi učinki vojne. Kot senca se v poročilu o preteklem letu prikazuje nevarnost, da utegnejo »spet ugasniti luči na vsem svetu«. Spricho požara na Daljnem vzhodu in v Španiji, spricho do zob oborožene Evrope ter spricho strahu pred vojno, ki je povsod že zajel narode, se zdi, kakor da so vse ideje in vsi načrti socialnega napredka namenjeni prav za prav za kak drug in ne za naš planet. V mnogih državah niso danes priprave za vojno nobena tajnost več. Skoraj povsod se že tako narodno življenje kakor delo poedincev podreja zahtevam države za primer izbruh nove vojne. Vsaka država, ki se čuti ogrožena, bo morala slej ali prej, hote ali nehoti stopati po isti poti. Individualna svoboda in gospodarski napredek se povsod že omenjujeta z najvišjo narodno pripravljenostjo. V takih razmerah ni nič čudnega, ako se ogromni zneski, ki bi se sicer uporabili za pobijanje raznih nalezljivih bolezni, za podaljšanje življenja in za izboljšanje starih dni vsakemu poedincu, dejansko uporabljajo za uničevanje tega, kar si je bilo človeštvo s težavo zgradilo.

V nadaljnjem se Butler dotika propada gospodarskega življenja, brezposelnosti in naraščajočega pomena Daljnega vzhoda. Za sedaj, ugotavlja Butler, še ni mogoče ugotoviti, v koliko je trgovski in industrijski razvoj zadnjega časa nasledek nenormalnega razvoja vojne industrije. Lahko pa se brez pomislekov reče, da bi bila splošna prosperiteta neprimerno večja, ako bi se velik del narodnega premoženja ne trosil samo za oboroževanje. Zaposlitev je bila na splošno v letu 1937, boljše od prejšnjega leta, toda večinoma je povečana zaposlitev v zvezi s povečanim delom vojne industrije. Zaradi splošne vojaške obveznosti, ki velja v večini držav, se ni le zmanjšala brezposelnost, temveč je nastopilo celo pomanjkanje kvalificiranih delavcev v posameznih industrijskih strokah, kajti moderna armada ne zahteva le povečane produkcije vojnega materiala, temveč tudi večje število kvalificiranih mehanikov in drugih specialistov.

Kolo lahko kupiš povsod
Dobro, trpežno in kvalitetno
pa le na Jesenicah v trgovini

KRAŠOVEC

Tam je največja zaloga koles na Gorjskem — Pridite in prepričajte se!

Butler govori končno o Daljnem vzhodu in ugotavlja med drugim, da se bo konkurenca tega področja v bližnji prihodnosti zelo povečala, kakor hitro se bo gospodarska stopnja Daljnega vzhoda izravnala s stopnjo ostalega sveta.

Shodi in sestanki

Planina pri Rakeku. Občni zbor strokovne skupine lesnega delavstva bo v nedeljo 29. maja ob 9 dopoldne v gostilni Iv. Fatur v Lazah 26. Poleg članov vabimo tudi prijatelje našega gibanja.

Vrhnika. V nedeljo 29. maja bo ob 9 dopoldne v Rokodelskem domu sestanek vrhniške skupine. Vabimo poleg kamnolomcev iz Verda tudi operske in lesne delavce iz Vrhnike in okolice.

Borovnica. Na željo članov JSZ, ki so zaposleni v kamnolomu na Verdu, se vrši v nedeljo 29. maja ob 5 popoldne v gostilni Petrovič v Borovnici delavski sestanek. Poleg kamnolomcev vabimo tudi lesne delavce.

Dol pri Ljubljani. Na binkošno nedeljo 5. junija se vrši v gostilni Morla v Beričevem ob pol 8 zjutraj sestanek članov naše skupine. Prišel bo govornik iz Ljubljane.

Vič pri Ljubljani. Vse članstvo Združenih opekarn na Viču in družbe Opekna vabimo, da se udeležijo članskega sestanka, ki se bo vršil v soboto ob 1 popoldne v prostorih Gasilnega doma na Kozarjih. Na sestanku bo poročal tov. Lombardo o poteku in rezultatih zadnjega mezdne gibanja. To poročilo bo zelo važno, zato naj nobeden ne manjka. — Odbor.

Večje. Sestanek vsega članstva JSZ bo v ponedeljek 30. maja ob 8 zvečer v Prosvetnem domu v D. M. v Polju. Na sestanku se bodo obravnavala organizacijska in druga pereča vprašanja. Zavedajmo se, da je le v skupnosti moč! Zato vsi člani in članice do zadnjega na sestanku!

Kočevje. V nedeljo 29. maja bo ob pol 9 dopoldne v prostorih gostilne Beljan članski sestanek naše krajevne skupine v Kočevju. Na sestanku pride govornik iz centrale. Vse članstvo vabimo, da se v polnem številu udeležijo.

Guštanj. V nedeljo 29. maja ob 9 dopoldne se vrši članski sestanek skupine kovinarjev JSZ v prostorih gostilne Sečnik v Guštanju. Prišel bo tov. Jurač iz Celja. Člane pozivamo, da se polnoštevilno udeležijo tega važnega sestanka.

Ljutomer. Članstvo naše skupine obveščamo, da bo v nedeljo 5. junija ob 9 dopoldne v Strasserjevi dvorani v Ljutomeru redni mesečni članski sestanek. Prišel bo govornik iz Maribora.

igračko. Molčal je in se smehljaj. Smeh ga je stresal. Drobni prsti so se mu igrali na očetovi roki. Ivan ga je pogledal in se je tudi nasmehljaj. Tedajci so dečku oči oživele. Upanje in hrepenenje je sijalo iz njih. Očka se ne bi bil tako nasmehljaj, če se ne bi šalil z njim. Opazil je, kako mu je velika roka na drugi strani segla v žep in kako se je prikazala iz žepa s stisnjeno pestjo, kakor da nekaj skriva. Šla sta že proti dvorišču, ko mu je Ivan izročil drobno škatlico. Janko se mu je izvil iz roke in ostal zadaj.

»Džungla«, je zaslišal Ivan, kako je nenadoma šepnil.

Južina je bila na mizi. Dobra južina: sardine, kruh z maslom, salata, žolica in domači kolač. In tudi s slastjo so jedli vsi trije. Očitno sta Ivanka in deček ostala brez kosila: nekaj kakaoa in malo kruha s sirom, pa je bilo. Vsekakor je bila južina nekaj posebnega.

»Ali si torej dobil primerno obleko?« je vprašala Ivanka, ko so začeli jesti.

»Sem. Temnosivo. Pa je lepa. Približno čez štiri-najst dni jo dobim.«

»Tako kaže, da ti bo morala že nekaj časa trpeti. Nove si ne boš mogel kupiti, dokler...« Videla je, da je Janko nehal jesti in da posluša. »Jasno je, da ne.«

»Zakaj si ne boš mogel kupiti še ene obleke, mama?«

»Ker ne bomo imeli denarja. Samo zato.« Oklevala je z odgovorom, toda ker je že izgovorila, so ji besede sunkoma bruhnile na dan. Bila je malo jezna.

»Tako torej, moj očka si ne bo mogel...«

»Južinaj in nikar ne bodi tako radoveden!«

(Nadaljevanje prihodnjic)

Delavska PRAVICA
KLASILO
KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izbaja vsak četrti popoldne, v primeru pravnika dan prej. — Uradništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 29-I. — Oglasi, reklamacije in naročila na upravo, Miklošičeva cesta 29-I. — Oglasi po seniku — Telefon št. 4048. — Številka čekovnega računa 14.900

Posamezna številka stane 1 din. — Naročnina: na 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za celo leto 40 din. Naročnina za tuje države na mesec 7 din, na leto pa 70 din.

Odgovorni urednik Peter Lombardo, Ljubljana. Izbaja za konsorcijske »Delavske pravice«: Srečko Žumer, Ljubljana. — Tiska Zadruga tiskarna, Ljubljana, Tyršova cesta št. 17 (Maks Blejce)